

Българска академия на науките
Институт по философия и социология
Секция „Култура, естетика, ценности“

Юлиана Дафинова Хичева

Поетика на визуалните изкуства (XIX и XX век)

АВТОРЕФЕРАТ

на дисертационен труд за придобиване на образователна и научна степен „доктор“.

Област на висше образование: 2. Хуманитарни науки

Професионално направление: 2.3. Философия

Научна специалност: 05.01.06. Естетика

Научен ръководител: доц. д-р Силвия Борисова

София 2026 г.

Дисертационният труд е обсъден и насочен за защита пред научно жури от разширен семинар на секция „Култура, естетика, ценности“ на Институт по философия и социология – БАН, София на 09.07.2026 г.

Дисертационният труд се състои от увод, три глави, заключение, научни приноси, използвани източници, приложение. Общият обем на дисертацията е 180 страници, от които 160 страници са основен текст. Библиографията включва 135 източника, от които 63 на кирилица, 51 – на латиница, и 21 интернет-базирани източници.

Съдържание

I. Съдържание на дисертационния труд

Увод	2
Историко-философски обзор и степен на разработеност на проблема	3
Актуалност на изследването	7
Обект на изследването	13
Предмет на изследването	13
Цел на изследването	13
Задачи на изследването	13
Методология на изследването	14
Критерии за избор на автори и художествени практики	15
Ограничения на изследването	17
Кратко изложение на структурата на изследването	17
Първа глава: Поетиката и мимезисът – от античността към модерната видимост	18
1. Работни понятия и концептуална рамка	18
2. Поетиката и мимезисът в класическата естетика	22
2.1. Поетическото чувство в аналогия с визуалните изкуства	25
2.2. Красивото, истината и мимезисът	27
2.3. Преход от подражанието към интерпретацията	32
2.4. Трансформация на мимезиса	34
3. Път към модернизма: трансформации в художествения език	37
3.1. Мимезисът като игра. Концепцията „изкуство за изкуството“ като предпоставка за реализма	41
3.2. Между формата и безформеното. Отваряне на рисунката към света	52
3.3. Фотографията като реализъм? Преход към абстрактното	56
Втора глава: Визуални изкуства (живопис, фотография, кино): онтология, феноменология, граници и интерпретация	62
1. Модернизмът и феноменологията на виждането	63
1.1. Сезан като ключ към модернизма: органичност, структура, съмнение. Абстракцията като вътрешна необходимост	65
2. Символизъм. От поетическото виждане към мисленето на образа	70
2.1. Кандински и Маларме. Музиката в образа – вдъхновение за нов визуален прочит	73
3. Поетика и концептуална революция – връзката образ и слово	83
3.1. Марсел Дюшан и въпросът „Какво е изкуство“?	85
3.2. От идеята към жеста	88
3.3. Преосмисляне на мимезиса в модернизма	89
3.4. Концепцията на Ротко за разширено поле – духовното завръщане на материята	92
4. Динамика на съзнанието	96
4.1. Образът във време и движение	98
4.2. Рамката като мисловен акт. Разширеният мимезис между абстракция и хиперреалност	102
4.3. Изкуството между τέχνη (techne) и „аура“	104
5. Миметичното в разширено поле: образът отвъд видимото	115

5.1. Въображаемо, въображение, пластичност (Сартр, Башлар, Ротко)	118
Трета глава: Метафизика на образа: от мимезис към биоарт и научни визуализации	127
1. Разширеното поле и нови режими на реализма (Краус). Между модернизъм и постмодернизъм	127
1.1. Поетиката в постмодерността (реализъм, експресия, абстракция)	129
1.1. Въображаемостта и менталните образи	130
2. Научните образи и когнитивните структури. Метафора между материя и съзнание	131
2.1. Концептуални клетки, analogon и въображение: към модел на автопоетична образност	133
2.2. Автопоетичността като модел за художествена интерпретация	134
2.3. Биологичен принцип на творческия компас. Образ – идея – памет – художествен жест	139
3. Рисуването като удоволствие и отваряне на формата – съвременният жест като превод на реализма	142
3.1. Биоарт и съзерцанието на природата	144
3.2. Съвременната рисунка в интердисциплинарен контекст отвъд постмодернизма	146
3.3. Между видимото и невидимото: „живата рисунка“ или рисуването като изследване	151
Заклучение	157
Приноси	162
Библиография	163
Приложение	172
1. Интервю с Иглика Христова (визуален артист)	172

II. Обща характеристика на дисертационния труд / 5

Актуалност на темата и изследователски проблем	/ 5
Степен на разработеност на проблема	/ 5
Изборът на темата на дисертацията	/ 6
Обект и предмет на изследването	/ 6
Цел и задачи	/ 7
Методология	/ 7
Изследователска теза	/ 8
Ограничения на изследването	/ 8
Обем и структура на дисертацията	/ 8

III. Кратко изложение на дисертационния труд / 9

IV. Изводи от изследването и приноси моменти на дисертационния труд / 12

Основни изводи	/ 12
Приноси моменти	/ 13

V. Списък на публикациите по темата на дисертацията / 14

II. Обща характеристика на дисертационния труд

Актуалност на проблема. Настоящото дисертационно изследване е посветено на поетиката на визуалните изкуства през XIX и XX век, разгледана през трансформациите на понятието мимезис и неговото значение за формирането на художествения образ. Изследването показва, че отвъд класическото подражание той функционира като динамичен и процесуален принцип на образуване.

Актуалността на темата се определя от необходимостта да бъде преосмислено класическото разбиране за мимезиса като подражание в условията на модерното и съвременното визуално изкуство. Развитието на абстрактното изкуство, концептуалните практики, видеоарта и биоарта поставя под въпрос традиционните модели на репрезентация и изискват нови теоретични инструменти за анализ на художествения образ. В този контекст изследването предлага интерпретация на мимезиса като динамичен и процесуален принцип, чрез който образът възниква във взаимодействието между възприятие, въображение, материалност и художествено действие.

Сред понятията, които структурират поетиката на визуалните изкуства особено място заема мимезисът. В исторически план той най-често е разглеждан като подражание, поради което в контекста на модерното и съвременното изкуство често се приема, че неговото значение постепенно отслабва или изчезва. Същевременно развитието на визуалните изкуства показва, че образът все по-рядко функционира като копие на реалността и все по-често се проявява като процес на формиране и създаване на нови отношения между човек, материя и свят.

Оттук възниква въпросът дали мимезисът действително е преодолян от модерното изкуство, или напротив – претърпява трансформация, която разкрива негови по-дълбоки и по-древни значения. Именно този проблем стои в основата на настоящото изследване. То изхожда от предположението, че модерното и съвременното изкуство разкриват мимезиса в негови по-дълбоки динамични и процесуални характеристики, които могат да бъдат проследени от античността до съвременните интердисциплинарни художествени практики.

Степен на разработеност на проблема. Проблемът за мимезиса има дълга философска и естетическа история, започваща от Античността и продължаваща в съвременната теория на изкуството. Класическите постановки на Платон и Аристотел поставят основите на разбирането за мимезиса като отношение между образ и реалност, а през XX век понятието е преосмислено.

Независимо от значителния обем изследвания, проблемът за връзката между пойезис, мимезис, визуално мислене и процесуално формиране на образа остава недостатъчно разработен. Особено ограничено е изследването на мимезиса като динамична функция и формообразуващ принцип, приложим както към модерното изкуство, така и към биоарта като част от съвременните художествени практики.

Стъпвайки върху извода на Ева Кюлс за кинетичния характер на предплатоновия мимезис, настоящото изследване развива понятието „динамичен мимезис“, чрез което се обяснява историческата устойчивост и трансформация на миметичното във визуалното изкуство.

Изборът на темата на дисертацията е мотивиран от необходимостта да бъде разбрана визуалната поетика от модернизма насам чрез преосмисляне на мимезиса извън подражанието – да бъде разглеждан като динамичен и процесуален принцип на създаване и преобразуване на форми и значения.

Темата произтича както от теоретичния интерес към философията на образа и поетиката на визуалното изкуство, така и от дългогодишни наблюдения върху самия художествен процес. В практиката на рисуването първоначалният импулс често възниква като желание за изобразяване на определен обект или явление от действителността. В хода на работата обаче този обект постепенно губи централното си значение и вниманието се насочва към самото възникване на образа. Художественият процес започва да се разгръща като поле на взаимодействие между възприятие, памет, въображение, телесност, материя и движение, в което образът придобива собствена динамика и относителна автономност.

Именно това наблюдение поражда въпроса дали мимезисът действително може да бъде сведен само до подражание. Ако копирането беше негова основна и крайна функция, художественият процес би завършвал с възпроизвеждането на модела. Практиката показва обратното – подражанието често се явява само началният импулс на много по-широк процес, който постепенно води до откриване на нови значения и създаване на нови форми. В този смисъл мимезисът не се проявява като статично отношение към реалността, а като динамична сила, която съпътства художественото мислене в неговото движение между свят, природа и въображение.

Тази перспектива намира потвърждение в анализите на Пол Валери върху процеса на рисуване, Гастон Башлар за материалното въображение и поетическата активност на материята, както и на Жан-Пол Сартр, който разглежда образа като специфичен модус на съзнанието. Чрез изследванията на Ева Кюлс върху предплатоновия мимезис се открива възможност миметичното да бъде мислено като действие и превъпласяване. Съвременните биоарт практики допълнително разкриват процесуалния и материален характер на мимезиса, тъй като в тях художествената форма възниква в съвместност с природни и биологични процеси. Така мимезисът се явява не просто средство за изобразяване на света, а принцип, чрез който художественото творчество изследва живота и неговите трансформации. **Обект на настоящата дисертация** е визуалното изкуство от модернизма до съвременните художествени практики, разглеждано през трансформациите на мимезиса и поетиката на образа. **Предмет на изследването** е поетиката на визуалните изкуства с фокус върху развитието им през XIX–XX век, разглеждана чрез понятието за динамичен мимезис като

поетически и когнитивен принцип, при който образът функционира като процес на смислообразуване.

Цели и задачи. Целта на настоящото изследване е да проследи измененията в поетиката на визуалните изкуства от Античността до съвременността, с акцент върху модернизма (XIX-XX век), за да покаже, че миметичното не се изчерпва с подражанието, а функционира като динамичен и процесуален творчески принцип. На тази основа се въвежда понятието **динамичен мимезис**, чрез което се анализират измененията на художествения образ в модерното, постмодерното и съвременното визуално изкуство. Изследването аргументира, че модернизмът е ключов момент в трансформацията на мимезиса, в който се реактуализират неговите по-ранни значения, свързани с движение и преобразуване. Тези характеристики намират по-нататъшно развитие в съвременните интердисциплинарни биоарт практики, при които отношението към природата се измества от съзерцание към участие в процесите на възникване и формиране на живот и образ.

Изследването си поставя задачите:

1. Да се проследи историческото развитие на поетиката на визуалното изкуство чрез понятието мимезис и неговите основни философски и естетически интерпретации от Античността до съвременността.
2. Да се анализира връзката между пойезис, мимезис, въображение и образ в контекста на поетиката на визуалните изкуства.
3. Да се изследват трансформациите на миметичното в поетиката на модерното изкуство (XIX-XX век) и да се обоснове понятието динамичен мимезис като модел за тяхното интерпретиране.
4. Да се разгледат съвременни биоарт и художествени практики възникващи в пресечната точка между изкуство, наука и технологии, в които миметичното функционира като процес.
5. Да се провери приложимостта на предложения теоретичен модел чрез анализ на конкретни художествени практики.

Методология. Дисертационният труд съчетава философски анализ с перспектива, изведена от художествената практика. Изследването използва историко-философски, сравнителен и интерпретативен подход при анализа на понятията пойезис, мимезис, образ, въображение и визуално мислене.

Методологическата рамка се основава върху класически и съвременни философски концепции, свързани с мимезиса и образа, включително трудовете на Платон, Аристотел, Пол Валери, Жан-Пол Сартр, Гастон Башлар, Пол Рикьор, Валтер Бенямин и други автори. В изследването са включени и интердисциплинарни модели от биологията, невронауката и теорията на системите. Понятия като автопойезис и концептуални клетки се използват като концептуални аналогии и евристични инструменти за анализ на формообразуването във визуалното изкуство. Подходът е

интердисциплинарен, но запазва водещия фокус върху философската интерпретация на художествения образ. Теоретичните постановки са проверени чрез анализ на произведения и художествени практики от модерното, съвременното и биоарт изкуството, както и чрез конкретен анализ на „жива рисунка“ в работата на Иглика Христова. **Изследователската теза** на настоящия труд е, че мимезисът остава ключова категория в поетиката на визуалните изкуства. Тя не изчезва в модерното и съвременното визуално изкуство, а претърпява историческа трансформация. Неговата функция постепенно се разширява отвъд подражанието, като разкрива своите динамични и процесуални аспекти на формообразуването, характерни за предплатоновото разбиране на мимезиса. В този смисъл понятието „динамичен мимезис“ обозначава исторически устойчива линия, проследима от предплатоновото му разбиране през модернизма до съвременните интердисциплинарни художествени практики.

Поле на изследване и източници (подходи и автори). Полето на изследването се разполага в областта на естетиката, философията на изкуството и теорията на визуалните изкуства, като включва интердисциплинарни перспективи от културологията, биологията, невронауката и теорията на системите. Основният изследователски фокус е поставен върху поетиката на визуалните изкуства и трансформациите на мимезиса. Авторите и художествените практики са подбрани според тяхната функция в изграждането на изследователската аргументация. Античните мислители очертават първоначалната проблематика на мимезиса; модернизмът свидетелства за прехода от подобие към формиране на автономен художествен образ; концептуалното изкуство извежда образа към нивото на идеята, а биоарт практиките разкриват възможността самата материя да участва в процесите на художествено формообразуване.

Ограничения на изследването. Настоящото изследване не си поставя за цел да представи изчерпателна история на понятието мимезис. Анализът е насочен към онези негови исторически и теоретични трансформации, които имат отношение към поетиката на визуалните изкуства и към разбирането на мимезиса като динамичен и процесуален принцип.

Интердисциплинарният характер на изследването предполага използването на понятия като автопойезис, концептуални клетки и биологична материя, които функционират единствено като концептуални аналогии и интерпретативни инструменти, а не като основа за биологично или невронаучно изследване. Подборът на авторите и художествените практики също няма претенция за изчерпателност, а е подчинен на аргументацията на основната изследователска теза.

Обем и структура на дисертацията. Дисертационният труд е с общ обем 180 страници, от които 160 страници основен текст, както и библиография и приложение. Дисертационната е структурирана в увод, три глави, заключение и приложение.

III. Кратко изложение на дисертационния труд

Обща структура на изложението. Трите глави на дисертационния труд последователно изграждат, аргументират и проверяват основната изследователска теза. Първата глава има теоретико-исторически характер и проследява развитието на понятието мимезис от античността до модерността, като обосновава възможността то да бъде мислено като динамичен и процесуален принцип. Втората глава анализира трансформациите на образа в модерното изкуство и аргументира тезата, че мимезисът не изчезва, а променя начина си на функциониране. Третата глава разглежда съвременни интердисциплинарни и биоарт практики, чрез които се проверява приложимостта на предложения модел на динамичен мимезис.

Първа глава (I. *Поетиката и мимезисът – от античността към модерната видимост*) разглежда теоретичните основания на поетиката и мимезиса, като проследява развитието на понятието от Античността до модерността. Специално внимание е отделено на изследването на Ева Кюлс, според което в предплатоновия контекст мимезисът е свързан с танца, движението и телесното действие, а не с подражанието в неговия по-късен смисъл. Това разбиране е съпоставено с Платоновата концепция за мимезиса като отражение и с Аристотеловото осмисляне на миметичното като процес на образуване.

В трети раздел на главата (I.3. *Път към модернизма: трансформации в художествения език*) е анализирано и формирането на реализма като художествена и теоретична парадигма, при която стремежът към наблюдение на действителността се съчетава с нарастващ интерес към променливостта и движението на света. В този контекст е разгледана фотографията като ключов момент в историята на визуалната образност. Чрез примери от практиката на Джулия Маргарет Камерън, Бил Бранд и Нан Голдин е проследена тенденция към „неостротата“ на фотографското изображение, което се отдалечава от идеята за обективно представяне и разкрива възможността за субективност, интерпретация и трансформация на видимото.

Съществено място заема философията на Анри Бергсон, чрез която образът се разглежда като процес, развиващ се в потока на времето. Това позволява мимезисът да бъде мислен не като статично подобие, а като динамичен принцип, свързан с движение, възприятие и формообразуване.

В резултат първата глава обосновава възможността мимезисът да бъде разглеждан като динамичен и процесуален принцип, което формира теоретичната основа за последващия анализ на модерното и съвременното визуално изкуство.

Втора глава (II. *Визуални изкуства (живопис, фотография, кино): онтология, феноменология, граници и интерпретация*) е посветена на трансформациите на визуалния образ в модерното изкуство и проследява прехода от репрезентативния модел към разбирането на образа като процес на възприятие, въображение и вътрешно формиране. В

този контекст е проследено развитието на визуалния образ от живописиста през фотографията до киното, като се показва как движението, времето и процесуалността постепенно се превръщат в съществени характеристики на художествения образ.

Като отправна точка е разгледано творчеството на Пол Сезан, при когото виждането се превръща в активен процес на конструиране на формата (II.1. *Модернизмът и феноменологията на виждането*). Оттук анализът преминава към възникването на абстрактното изкуство чрез идеите на Василий Кандински и връзката между живопис, музика и вътрешна необходимост (II.2. *Символизъм. От поетическото виждане към мисленето на образа*). Паралелно с това са разгледани възгледите на Стефан Маларме и Пол Валери, които допринасят за освобождаването на художествената форма от непосредствената референция към външната реалност.

Особено внимание е отделено на рисунката като форма на визуално мислене и на концептуалния обрат в изкуството, осъществен от Марсел Дюшан (II.3. *Поетика и концептуална революция – връзката образ и слово*). Чрез *readymade* обекта художественият жест се измества от сферата на сходството към сферата на избора и смисъла, което променя традиционното разбиране за мимезиса.

В заключителната част на главата (II.4. *Динамика на съзнанието*) са анализирани новите медии и видеоартът чрез практиката на Нам Джун Пайк, както и абстрактната живопис на Марк Ротко и Жорж Матийо. Тези примери показват, че в модерното и постмодерното изкуство мимезисът не изчезва, а се трансформира в процес на вътрешна организация, жест, преживяване и времева динамика.

В последния раздел на главата (II.5. *Миметичното в разширено поле: образът отвъд видимото*) чрез анализа на Жан-Пол Сартр и понятието *analogon* като посредник между възприятие, въображение и образ, Гастон Башлар и *материалното въображение* се разглежда ролята на въображението в процесите на образуване. Докато Сартр мисли образа като структура на съзнанието, Башлар поставя акцент върху активната роля на материята във въображението. Така въображението се разкрива като процес на взаимодействие между възприятие, памет, материалност и образ. Аргументира се, че миметичното функционира като способност за създаване на връзки между вътрешния свят на съзнанието и външната реалност без да се изчерпва с отношението към видимия свят. На финала на раздела (II.5.1. *Въображаемо, въображение, пластичност (Сартр, Башлар, Ротко)*) чрез връзката между понятието *analogon* на Сартр и концептуалното произведение *Един и три стола* на Джоузеф Косут се показва как художественият образ може да функционира едновременно като предмет, изображение и понятие. Анализът разкрива разширяването на миметичното отвъд отношението към видимото и насочва към разбирането му като процес на смислообразуване, осъществяващ се между материалност, възприятие и език.

По този начин втората глава заема централно място в аргументацията на изследването. Анализът показва, че отказът от класическата репрезентация не води до

преодоляване на мимезиса, а до преобразуване на неговите функции. Именно в този контекст се формулира понятието „динамичен мимезис“, което подготвя прехода към третата глава и неговата проверка чрез биоарта и съвременните интердисциплинарни практики.

Третата глава (III. *Метафизика на образа: от мимезис към биоарт и научни визуализации*) проследява развитието на динамичния мимезис в съвременните интердисциплинарни художествени практики, като поставя акцент върху биоарта и взаимодействието между изкуство, наука и жива материя. Изхождайки вече от концепцията за материалното въображение на Гастон Башлар, образът се разглежда като резултат от взаимодействието между материя, въображение и процеси на формообразуване.

Подчертава се разширяването на полето на художествения образ чрез теорията на Розалинд Краус за скулптурата в разширено поле (III.1. *Разширеното поле и нови режими на реализма (Краус). Между модернизъм и постмодернизъм*). Концепцията за *разширеното поле* се използва като теоретична рамка за осмисляне на процесите, чрез които модернистичните и постмодернистични практики преодоляват традиционните граници на художествените медии и разширяват възможностите на миметичното. За целите на анализа освен *analogon* са въведени понятията *автопойезис* и *концептуални клетки*, използвани като интерпретативни модели за изследване на връзката между възприятие, въображение, памет и художествен образ. Те позволяват образът да бъде мислен като процесуална структура, възникваща във взаимодействието между съзнание, материалност и визуален опит.

Разглежда се рисуването (III.3. *Рисуването като удоволствие и отваряне на формата – съвременният жест като превод на реализма*) като познавателен и изследователски процес, чрез който художественият жест се превръща в средство за наблюдение, откриване и преобразуване на формите в съвременната визуална култура. Рисуването се интерпретира чрез разбирането на Пол Валери за него като синтез на виждане, мислене и телесно действие, както и чрез съвременни практики, при които погледът и технологичният апарат (III.3.2. *Съвременната рисунка в интердисциплинарен контекст отвъд постмодернизма*) разширяват възможностите на художественото възприятие. Така рисунката се разглежда като разширено поле на възприятие и познание, а художественият жест се трансформира, без да прекъсва връзката си с реалността.

Особено внимание е отделено на биоарт практиките, при които живата материя се превръща в активен участник в художествения процес. В този контекст мимезисът е разгледан като процесуален – като форма на участие в процесите на възникване, трансформация и създаване на форми.

В заключителната част (III.3.3. *Между видимото и невидимото: „живата рисунка“ или рисуването като изследване*) е анализирана художествената практика на Иглика Христова и понятието „жива рисунка“, чрез които е проверена приложимостта на

предложения модел на динамичен мимезис. Показано е, че съвременната рисунка може да функционира като процесуално поле, в което художественият жест и живата материя участват съвместно във формирането на образа.

Главата достига до извода, че в съвременните интердисциплинарни практики мимезисът се проявява като динамичен и процесуален принцип, чрез който образът възниква във взаимодействието между живот, материя, въображение и художествено действие. Анализът показва, че миметичното запазва своята изследователска функция и в съвременното изкуство, като продължава нишката, свързваща процесите на живот с процесите на художествено формиране. По този начин се потвърждава приложимостта на предложения модел на динамичен мимезис към съвременната поетика на визуалните изкуства.

Анализът на художествената практика на Иглика Христова е допълнен с авторско интервю с художничката, което подпомага изясняването на понятието „жива рисунка“ и ролята на биологичната материя в художественото формообразуване. Интервюто показва, че „живата рисунка“ не е метафора, а художествен процес, при който образът възниква чрез взаимодействие между художествения жест и живата материя. Така се осъществява преход от подражание към участие в природните процеси, с което допълнително се потвърждава приложимостта на предложения модел на динамичен мимезис.

IV. Изводи от изследването и приносни моменти на дисертационния труд

Основни изводи

Изводите от първа глава показват, че в предплатоновия си контекст мимезисът не обозначава подражание в тесния смисъл на копиране, а действие, движение, възплъщение и участие. Анализът разкрива, че платоновото разбиране за мимезиса като отражение представлява исторически етап в развитието на понятието, а не негово единствено значение.

Изводите от втора глава показват, че модерното изкуство не отменя мимезиса, а трансформира начина на неговото функциониране. При анализирания автори миметичното се премества от външното подобие към процесите на възприятие, въображение, жест, време и формиране на образа.

Изводите от трета глава показват, че съвременните интердисциплинарни практики и биоартът разширяват тази трансформация, като художественият образ възниква чрез взаимодействие между въображение, материалност и живи процеси. Мимезисът функционира като участие във формообразуването, а не като подражание на предварително дадени форми.

Историческото проследяване на мимезиса от античността през модернизма до съвременните интердисциплинарни практики показва, че той не изчезва с кризата на репрезентацията, а се утвърждава като динамичен принцип на образуване и преобразуване, структуриращ поетиката на визуалните изкуства чрез процесите на

възприятие, въображение и формообразуване. На тази основа е формулиран моделът на динамичен мимезис.

Приложимостта на модела е проверена чрез конкретен анализ на „живата рисунка“ в творчеството на Иглика Христова. Изследването показва, че художественият образ може да възниква като резултат от взаимодействието между художествено намерение, материалност и жив процес, което потвърждава приложимостта на динамичния мимезис към съвременните интердисциплинарни художествени практики.

По този начин изследването аргументира, че поетиката на съвременните визуални изкуства може да бъде мислена като процесуална система на формообразуване, в която динамичният мимезис функционира като принцип на взаимодействие между възприятие, въображение, материалност и художествено действие.

Приносни моменти

1. Формулиран е модел на динамичния мимезис като интерпретативен инструмент за изследване на поетиката на визуалните изкуства, чрез който миметичното се разглежда като трансформиращ принцип в развитието на художествения образ. На тази основа е проследена реактуализацията на предплатоновото разбиране за мимезиса, свързано с движение, действие и процесуалност, в модерното и съвременното визуално изкуство. Показано е, че динамичните аспекти на мимезиса разширяват класическото разбиране за подражание и разкриват неговия по-широк смисъл в поетиката на визуалните изкуства.

2. Аргументирана е тезата, че модерното и съвременното изкуство не отменят мимезиса, а разкриват неговата връзка с пойезиса, при която художественият образ участва в процесите на формиране и преобразуване на света. Показано е, че връзката между пойезис и мимезис функционира като процес на взаимодействие между изкуство и живот.

3. Предложен е интерпретативен модел на художествения образ, основан на понятията *analogon*, материално въображение, автопойезис и концептуални клетки, чрез който образът се мисли като възникващ във взаимодействието между възприятие, въображение, материалност и памет.

4. Осъществен е интердисциплинарен анализ на съвременни биоарт и хибридни художествени практики, чрез който е показано, че динамичният мимезис може да функционира като аналитичен модел за изследване на процесите на възникване, трансформация и формообразуване в съвременното визуално изкуство.

5. Чрез анализ на съвременни процесуални практики на визуалното изкуство е потвърдена приложимостта на предложения модел на динамичен мимезис чрез анализа на концепцията за „живата рисунка“ при Иглика Христова. Показано е, че античното разбиране за мимезиса като телесно действие и движение се реактуализира в съвременната рисунка като процес на образуване.

V. Списък на публикациите по темата на дисертацията

2024. Хичева, Ю. *Възвишеното като феномен на визуалните изкуства в европейския модернизъм (XIX–XX век)*, сп. *Проблеми на изкуството*. ISSN 0032-9371. Бр. 2, с. 33–41: <https://www.cceol.com/search/article-detail?id=1246599>
2026. Хичева, Ю. *Изкуството между техуи и аура*, сп. *Философски алтернативи*. ISSN 0861-7899. Бр. 3, с. 130–137: <https://philarchive.org/archive/AWENWT>
2026. Хичева, Ю. *Съвременната рисунка между видимото и невидимото: Интердисциплинарни подходи отвъд постмодернизма*, сп. *Философски алтернативи*. ISSN 0861-7899. Бр. 2, с. 89–96: <https://www.cceol.com/search/article-detail?id=1421075>
2026. Хичева, Ю. *Въображението и естетическата свобода в ценността на образа*, сп. *NotaBene*. ISSN 1313-7859, бр. 71, с. 58-67: <https://notabene-bg.org/read.php?id=1795>